

ADVIES
VAN 28 NOVEMBER 2012
OVER DE BELEIDSBRIEF ONROEREND ERFGOED 2012-2013

INHOUD

I. SITUERING	2
II. STRATEGISCHE ADVISERING BELEIDSNOTA'S EN BRIEVEN	2
III. WACHTEN OP HET NIEUWE ONROERENDERFgoedDECREET	3
IV. ONDUIDELIJKHEID OVER NIEUWE DECREET MAAKT LEZING BELEIDSBRIEF ZEER MOEILIJK	4
V. REGELGEVINGSAGENDA	5

I. SITUERING

1. Op 23 oktober 2012 werd de beleidsbrief Onroerend Erfgoed 2012-2013 door minister Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand ingediend bij het Vlaams Parlement.¹
2. Een beleidsbrief wordt opgemaakt door elke Vlaamse minister en geeft een overzicht van de manier waarop de begroting voor het beleidsdomein wordt uitgevoerd tijdens het lopende begrotingsjaar. Tevens gaat de beleidsbrief in op (a) het beleid dat de minister tijdens het volgende begrotingsjaar wil voeren, (b) de manier waarop de regering het regeerakkoord, de beleidsnota's, en de resoluties en moties van het Parlement heeft uitgevoerd, (c) de nieuwe regelgeving die de minister wil voorstellen, (d) de manier waarop de regering de belangrijkste bestaande decreten heeft uitgevoerd en (e) de stand van zaken over hoe de aanbevelingen van het Rekenhof werden nagevolgd.²
3. De beleidsbrief Onroerend Erfgoed 2012-2013 bouwt verder op de beleidsnota Onroerend Erfgoed 2009-2014. De beleidsnota schetst voor de komende legislatuur het kader voor de toekomstige beleidsbeslissingen. SARO verwijst naar zijn advies van 16 november 2009 over de beleidsnota Onroerend Erfgoed 2009-2014.³

II. STRATEGISCHE ADVISERING BELEIDSNOTA'S EN BRIEVEN

4. Het is een belangrijke taakstelling van de SARO om reflecties te leveren over de beleidsnota's en beleidsbrieven.⁴ De beleidsbrieven 2012-2013 werden op 23 oktober ingediend in het Vlaams Parlement. De bespreking van de beleidsbrieven in het Vlaams Parlement gebeurt in de periode november-begin december. Er is aldus weinig tijd tussen het overmaken van de beleidsbrieven aan het Vlaams Parlement en de bespreking in de bevoegde commissie.

Met voorliggend advies, dat door de SARO werd opgemaakt op eigen initiatief, wenst de raad enkele strategische aandachtspunten te formuleren voor het onroerenderfgoedbeleid voor de resterende regeerperiode 2013-2014.

¹ <http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2012-2013/g1763-1.pdf>

² http://www.vlaamsparlement.be/vp/informatie/parlementaire_begrippenlijst.html

³ www.sarovlaanderen.be

⁴ Artikel 3, §1, 4° van het decreet van 10 maart 2006 houdende de oprichting van de SARO geeft duiding van opdrachten van de SARO o.a. advies uitbrengen over de hoofdlijnen van het beleid inzake ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed.

III. WACHTEN OP HET NIEUWE ONROENDERFgoedDECREET

5. De beleidsnota OE 2009-2014 kondigde een nieuw onroenderfgoeddecreet aan. Dit decreet moet leiden tot meer afstemming tussen de verschillende regelgeving, tot betere handhaving en tot verdere invulling van de regelgeving inzake archeologie (onder meer in functie van de volwaardige implementatie van het Verdrag van Malta).
6. Eind 2012 is het nog steeds wachten op de definitieve goedkeuring van dit nieuwe decreet. De beleidsbrief OE 2012-2013 stelt *'na een zorgvuldige voorbereiding van het decreet en een doorgedreven overleg met de belanghebbenden ligt een definitieve goedkeuring van het ontwerp van onroenderfgoeddecreet door de Vlaamse Regering in het verschiet, waarna ik het ontwerp van decreet zal indienen bij het Vlaams Parlement'*.⁵ Voor 2013 vermeldt de beleidsbrief de opmaak van een uitvoeringsbesluit bij het onroenderfgoeddecreet; dit met het oog op inwerkingtreding van het decreet in 2014.
7. De totstandkoming van dit nieuwe decreet duurt lang. SARO heeft in het verleden reeds vier maal geadviseerd over het nieuwe decreet onroerend erfgoed:
 - In zijn advies van 31 maart 2010 formuleerde de SARO - op vraag van de minister - een aantal aandachtspunten voor de uitwerking van de visienota onroerend erfgoed.⁶
 - Op vraag van de minister gaf SARO op 29 september 2010 zijn advies over de conceptnota onroerend erfgoeddecreet.⁷
 - Op vraag van het Vlaams Parlement formuleerde de SARO op 26 januari 2011 advies over de conceptnota voor nieuwe regelgeving inzake onroerend erfgoed.⁸
 - Het SARO-advies van 31 augustus 2011 ten slotte ging, op vraag van de minister, verder in op het ontwerp van onroenderfgoeddecreet.⁹
8. SARO heeft in zijn adviezen meermaals benadrukt dat dit nieuwe decreet van cruciaal belang is voor de noodzakelijke transparantie en afstemming. De raad dringt dan ook aan op een snelle definitieve goedkeuring van een aangepast onroenderfgoeddecreet door de Vlaamse Regering. Daarna moet het decreet worden voorgelegd aan het Vlaams Parlement. Indien - zoals gesteld in de beleidsbrief - het nieuwe decreet in werking zal treden in 2014 kan niet langer getalmd worden.

Dit nieuwe decreet moet in samenhang gelezen worden met zijn uitvoeringsbesluit. In zijn advies van 31 augustus over het ontwerp van decreet wees de raad er immers op dat heel wat elementen van het decreet nog moeten ingevuld worden via uitvoeringsbesluiten. Hierdoor was het zeer moeilijk om de concrete impact van het ontwerpdecreet adequaat in te schatten. De raad vindt het positief dat de beleidsnota OE 2013-2014 aankondigt dat de SARO betrokken zal worden bij de uitwerking van (het concept voor) het toekomstige uitvoeringsbesluit. SARO gaat er van uit dat de raad om advies zal worden gevraagd over dit strategisch uitvoeringsbesluit bij het onroenderfgoeddecreet. De raad dringt aan op een snelle definitieve goedkeuring van het onroenderfgoeddecreet die rekening houdt met de opmerkingen geformuleerd door de adviesraden.

⁵ Beleidsbrief OE 2012-2013: pag.30

⁶ SARO 2010|07. Advies van 31 maart 2010 over een visienota onroerend erfgoed met het oog op een nieuw decreet onroerend erfgoed. www.sarovlaanderen.be

⁷ SARO 2010|12. Advies van 29 september 2010 over de conceptnota onroerend erfgoed.

⁸ SARO 2011|01. Advies van 26 januari 2011 over de conceptnota voor nieuwe regelgeving inzake onroerend erfgoed.

⁹ SARO 2011|12. Advies van 31 augustus 2011 over het ontwerp van onroenderfgoeddecreet.

IV. ONDUIDELIJKHEID OVER NIEUWE DECREET MAAKT LEZING BELEIDSBRIEF ZEER MOEILIJK

9. Het is dus de bedoeling dat met het nieuwe decreet het onroerenderfgoedbeleid grondig zal worden hervormd. Het is echter wachten op het nieuwe decreet en bijhorend uitvoeringsbesluit om effectief zicht te hebben op de concrete beleidsontwikkelingen. Hoewel er nog geen zicht is op de inhoud van het nieuwe onroerenderfgoeddecreet en het bijhorende uitvoeringsbesluit loopt de beleidsbrief reeds hierop vooruit. In de beleidsbrief wordt op verschillende plaatsen reeds uitgegaan van een definitief vastgesteld nieuw decreet. Voor andere elementen wordt nog uitgegaan van het huidige decretale kader. Bovendien beperkt de beleidsbrief OE 2012-2013 zich tot een opeenstapeling van initiatieven; terwijl het globale kader ontbreekt. Dit alles maakt lezing en interpretatie van de beleidsbrief zeer moeilijk. Zonder volledigheid na te willen streven licht de raad dit hierna toe met enkele voorbeelden uit de beleidsbrief OE 2012-2013.

10. In zijn advies over het ontwerp onroerenderfgoeddecreet wees de raad er op dat het ontwerp van decreet onvoldoende invulling geeft aan een geïntegreerde benadering van onroerend erfgoed. Er wordt onvoldoende antwoord gegeven op de huidige verkokering binnen het onroerenderfgoedbeleid. De raad wees onder meer op het belang van een geïntegreerd beheerplan waarbij de verschillende aspecten van onroerend erfgoed samen behandeld worden. Dit instrument werd in het ontwerpdecreet ingeschreven (artikel 8.1.1); zonder evenwel verdere duiding. De Vlaamse Regering zal later nog de nadere regels voor de opmaak, de goedkeuring, de aanpassing en de uitvoering van beheersplannen vastleggen.

De raad stelt nu vast dat de beleidsbrief OE 2012-2013 volledig voorbij gaat aan de huidige 'verkokering' in het beheer van onroerend erfgoed. De beleidsbrief gaat nergens in op het instrument van geïntegreerd beheerplan voor onroerend erfgoed. Er wordt geen enkel initiatief voorzien voor 2013 om tot een verdere uitvoering en concretisering te komen van dit instrument. De beleidsbrief creëert de indruk dat momenteel reeds gewerkt wordt met één geïntegreerd beheerplan en gaat aldus voorbij aan de huidige versnipperde aanpak van het beheer van onroerend erfgoed.

De beleidsbrief vermeldt enkel (onder initiatief 12) dat *'de richtlijnen rond beheersdoelstellingen in 2013 in alle beschermingsdossiers zullen worden toegepast.'* De raad merkt op dat deze richtlijnen momenteel niet gekend zijn en vraagt om deze richtlijnen kenbaar te maken.

Het is wel positief dat een specifiek initiatief wordt voorzien inzake de noodzakelijke afstemming van het geïntegreerd beheerplan voor onroerend erfgoed met de beheersplannen van andere beleidsvelden. Onder initiatief 41 stelt de beleidsbrief: *'Eén gebiedsgerichte beheersplanning voor natuur en onroerend erfgoed. In het ontwerp van Onroerenderfgoeddecreet streef ik naar een gebiedsgerichte beheersplanning, waarin landschap, natuur en bos gezamenlijk worden benaderd. Samen met mijn collega bevoegd voor Leefmilieu onderzoek ik de mogelijkheid om te komen tot één gebiedsgerichte beheersplanning. Mijn administratie gaat samen met het Agentschap voor Natuur en Bos na op welke manier de verschillende beheersplannen voor landschap, natuur en bos in één instrument kunnen geïntegreerd worden.'* Bij de opmaak van de gebiedsgerichte beheersplanning moet ook afstemming gebeuren met andere beleidsvelden zoals landbouw, ruimtelijke ordening en economie.

11. In zijn advies over het ontwerp onroerenderfgoeddecreet wees de SARO er bovendien op dat het ontwerpdecreet onvoldoende duidelijkheid creëert voor de provincies en gemeenten. De beleidsbrief OE 2012-2013 geeft hierover evenmin verdere duiding. Onder de rapportering van de stand van zaken wordt dan weer vooruitgelopen op het nieuwe decreet en wordt gesteld dat *'de in het regeerakkoord aangekondigde afschaffing van de koppelsubsidies wordt gerealiseerd met het nieuwe onroerenderfgoeddecreet.'* Tevens wordt melding gemaakt van de opmaak van een bijdrage aan het bestuursakkoord dat zal worden voorgelegd aan de provincies. De

beleidsbrief vermeldt verder - onder initiatief 18 - dat in 2013 bij de uitwerking van het uitvoeringsbesluit mee invulling zal worden gegeven aan de vertaling van de principes van de interne staatshervorming. In uitvoering van de Interne Staatshervorming worden de bevoegdheden inzake onroerend erfgoed tussen de verschillende bestuursniveaus verdeeld. Om een zicht te hebben op het totaalbeeld van het onroerenderfgoedbeleid vraagt de SARO om - wat het aandeel van de provincies betreft - inzage te krijgen in het onderdeel OE van het definitieve bestuursakkoord, waarover sprake is in de beleidsbrief punt 2.2.a.

12. Het is wachten op het nieuwe decreet en bijhorend uitvoeringsbesluit om meer zicht te hebben op de visie inzake financiering van het onroerenderfgoedbeleid. De beleidsbrief OE 2012-2013 geeft hierover geen verdere duiding. Terwijl voor de stand van zaken voor 2012 een oplistingslijst wordt gegeven van de diverse restauratiepremies vermeldt de beleidsbrief voor 2013 een drietal initiatieven die voor het eerst vermeld werden in het (nog goed te keuren) ontwerp onroerenderfgoeddecreet: 1° uitwerking van het concept voor een vereenvoudigde en versnelde premie-regelgeving (initiatief 29), 2° operationalisering werking erfgoedkuis en uitwerken alternatieve financieringsmethoden (initiatief 30) en 3° stimuleren en faciliteren van de oprichting van het archeologisch solidariteitsfonds (initiatief 31).

V. REGELGEVINGSAGENDA

13. De beleidsbrief bevat een regelgevingsagenda met een oplistingslijst van de lopende wetgevende initiatieven voor 2013 met betrekking tot onroerend erfgoed. De raad vindt dit positief. SARO gaat er van uit dat ze omtrent de decreten en strategische uitvoeringsbesluiten om advies zal gevraagd worden.

Tevens stelt de raad vast dat de beleidsbrief vermeldt dat eind 2012 de discussienota over de herziening van het varend erfgoeddecreet gecommuniceerd zal worden aan alle belanghebbenden en geïnteresseerden. De raad gaat er van uit dat ze deze discussienota zal ontvangen en wenst daar desgevallend ook advies over uit te brengen. De beleidsbrief kondigt verder aan dat in 2013 gestart zal worden met de effectieve herziening van het decreet tot bescherming van het varend erfgoed. Hierna kunnen de adviezen worden ingewonnen en verwerkt met het oog op een definitieve goedkeuring en vertaling in een uitvoeringsbesluit in 2014. SARO gaat er van uit dat de raad over de herziening van het varend erfgoeddecreet om advies zal worden gevraagd door de minister.